

Schválenie výdavkových limitov je zásadným posunom, pre ich trvácnosť a zosúladenie s dlhovou brzdou však bude dôležité aj ich ústavné ukotvenie

Schválenie novely zákona o rozpočtových pravidlách, ktorou sa do praxe zavádzajú výdavkové limity, môže byť výrazným posunom smerom k zabezpečeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Dlhodobá udržateľnosť našich verejných financií sa dnes nachádza v pásme vysokého rizika a je najhoršia z krajín EÚ. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) preto víta schválenie tohto operatívneho a transparentného rozpočtového pravidla, ktoré ukotvuje zodpovednú proticyklickú fiškálnu politiku s cieľom dosiahnuť ich dlhodobú udržateľnosť. Takisto dochádza k náprave dnešného protiústavného stavu, keďže už Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti z roku 2011 predpokladal zavedenie výdavkových limitov. Schválenie funkčných výdavkových limitov je tiež jedným z míľnikov pre získanie eurofondov z Plánu obnovy.

Opakovaná skúsenosť s hospodárením s verejnými zdrojmi na Slovensku často ukazuje, že schválené rozpočty v dobrých časoch buď nie sú dostatočne ambiciózne, alebo ich v praxi nedodržiava ani vláda, ktorá ich sama navrhla. Výdavkové limity odmeňujú dodržiavanie pravidiel tak, že v prípade lepšieho výsledku bude mať vláda nasledujúci rok k dispozícii aj ušetrené zdroje z predchádzajúceho roka. Zároveň bude vláda dopredu na celé volebné obdobie poznať veľkosť tzv. fiškálneho priestoru, ktorý sa nezmenší ani v prípade negatívneho ekonomického vývoja.

Podľa predloženého zákona výdavkové limity by mala po ich výpočte schvaľovať NR SR na celé volebné obdobie. Keďže predložený zákon neobsahuje daňovú brzdú, sú politicky a ideologicky neutrálne a neobmedzujú vládu v politickom rozhodovaní o veľkosti samotných výdavkov v prípade, že tieto budú kryté príjmami. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť bude mať povinnosť vypočítať aktualizáciu úrovne limitu podľa schválených zákonných pravidiel a schválenej metodiky po dohode s MF SR. RRZ musí zároveň dodržať maximálnu transparentnosť, vrátane zverejňovania všetkých podkladov a výpočtov.

„RRZ apeluje na zhodu naprieč politickým spektrom, ktorá by mala byť vyjadrená ukotvením tohto princípu aj v samotnom Ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti. Výrazne by sa tak znížilo riziko, že tento nástroj bude podliehať zmenám, ktoré oslabia alebo úplne zrušia jeho schopnosť zabezpečovať efektívne napĺňanie princípu výdavkových limitov“, upozorňuje predseda RRZ Ján Tóth.

Bez ústavného ukotvenia týchto pravidiel nepokladá RRZ tieto nové výdavkové limity za dostatočne stabilne implementované. Navyše schválená novela zavádzajúca výdavkové limity si zároveň vyžaduje úpravu existujúceho ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti tak, aby sa zabezpečila konzistentnosť pravidiel (sankcie, úľavy a únikové klauzuly) výdavkových limitov a dlhovej brzdy. Ako možné riziko efektívneho uplatňovania vníma RRZ príliš voľne nastavený postup schvaľovania (už podľa zákona prepočítaných) aktualizácií limitov vo výboroch. RRZ tiež odporúča zvážiť, aby miera požadovanej konsolidácie viac zohľadňovala stupeň rizika dlhodobej udržateľnosti. V situácii, keď sa dlhodobá udržateľnosť bude nachádzať v pásme vysokého rizika, záväzná konsolidácia by mala byť vyššia ako pre pásmo stredného rizika, a to na úrovni aspoň 0,75 % HDP (súčasný návrh je 0,5 % HDP).

Finančná kríza, pandemická situácia aj momentálna vojnová situácia na Ukrajine nás presvedčujú o potrebe ochrany zodpovednej fiškálnej politiky. **Výdavkové limity majú napomôcť, aby bol štát na budúce krízy lepšie pripravený a vytváral si dostatok naakumulovaných zdrojov počas dobrých časov a mal lepšiu schopnosť odolávať nepredvídateľným vplyvom a šokom.** Rada je preto presvedčená, že čo najrýchlejšie zabezpečenie udržateľnej trajektórie vývoja verejných financií podporenej pevným a stabilným legislatívnym rámcom je vo verejnom záujme Slovenska a jeho občanov.